

ČR řídila v Chabarovsku jednání EU–Rusko

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XII

ČÍSLO 123, ČERVENEC 2009

CENA 8 Kč

Dnes v čísle

Strana 2 a 3:

DVAKRÁT O SLOVANSKÉ EPOPEJI

Muchova myšlenka namalovat tato monumentální plátna o slovanské historii se zrodila před sto lety

Strana 4:

SUMMIT S PLYNOVOU PŘÍCHUTÍ

Přestože je léto, plyn je znovu na pořadu dne

LUKAŠENKO SE ROZZLOBIL NA PUTINA

Vyprovokoval ho k tomu ruský ministr financí

Strana 5:

„TAJNÁ VLÁDA“ PROTI „JIŽNÍMU PROUDU“

Jenom ve SV se dočtete, na čem se usnesla tzv. Bilderbergská skupina světového kapitalismu

Strana 6:

ČAS NOVÝ NOVÉ CHCE MÍT ČINY

K 175. výročí narození Jana Nerudy

Strana 7:

DENÍK Z DOBY VÁLEČNÉ POTŘETÍ

Za generálem Svobodou do Buzuluku

NAPÁLIL JSEM HITLERA, ZVOLAL STALIN

S ruským historikem Vladimírem Karpovem o paktu Ribbentrop-Molotov

Klaus s Medveděvem poprvé

V pohodové atmosféře hovořili o česko-ruských vztazích, ale také o radaru, který podle českého prezidenta prý „není na pořadu dne“ ● Na summitu spory kolem tzv. Energetické charty a tzv. Východního partnerství

CHABAROVSK (Slovanská vzájemnost) – Až v Chabarovsku na ruském Dálném východě, deset hodin letu z Prahy, se pod českým předsednictvím – za řízení prezidenta Václava Klause – konal 22. května summit EU-Rusko.

Rusko zastupoval prezident Dmitrij Medveděv, který se v tento den separátně sešel s Václavem Klausem. Bylo to jejich první osobní setkání. V bruselské delegaci byl i předseda Evropské komise José Barroso a také Javier Solana, kterého Srbsko považuje za válečného zločince, neboť dal rozkaz k bombardování Jugoslávské svazové republiky před deseti lety.

Hlavní otázkou, kolem které se rozhořely spory, byla spolupráce v energetice. Jednalo se o tom, jak by EU měla pomoci Ukrajině, aby se její zimní plynový kolaps už neopakoval. Hlavním tématem diskuse byl však dokument EU zvaný Energetická charta, kterou Rusko sice podepsalo, ale nehodlá ji ratifikovat, neboť podle jeho vlády je zástěrkou k proniknutí západoevropských a amerických monopolů do hájemství ruských národních energetických zdrojů, nemluvě o tom, že ve dnech rusko-ukrajinského plynového konfliktu žádnou pozitivní roli nesehrála. Medveděv řekl svým partnerům otevřeně, proč ji Rusko odmítá a Barroso proto připustil, že by se prý tento dokument mohl „vylepšit“. Jak poznamenal jeden z českých novinářů, Medveděv důvěru k EU „příliš neakcentoval“.

Ruská strana využila summitu i k tomu, aby vyslovila své námitky vůči tzv. východnímu partnerství, uzavřenému mezi EU a Arménií, Ázerbájdžánem, Běloruskem, Gruzii, Moldavskem a Ukrajinou počátkem května v Praze. Medveděv například vyslovil názor, že některé země (myslel tím Ukrajinu a Gruzii) by rády přemě-

nily tento projekt „v partnerství proti Rusku“.

Podle Klause summit vedený v duchu dialogu vyzněl pozitivně. „Debata byla přátelštější“, řekl o něm Klaus, „než jsem já očekával.“

Summit skončil bez jakýchkoliv dokumentů, zřejmě i proto, že se připravuje nová smlouva o strategickém partnerství EU-Rusko.

Asi půl hodiny trvající následná schůzka prezidentů Ruska a ČR byla v podstatě informativní a podle českých novinářů, kteří Klause doprovázeli, veskrze pohodová, tím spíše, že se konala bez tlumočnicků. Konfliktní téma radaru se na ní sice objevilo, ale jak český prezident novinářům poté řekl, radar prý nyní není na pořadu dne. „Zdaleka to nehrálo takovou roli jako při mé návštěvě Ruska před dvěma lety“, řekl Klaus, vzpomínaje ostré půtky na toto téma v Moskvě s tehdejším ruským prezidentem Putinem.

Medveděv na setkání oznámil, že do konce roku pošle do Prahy ministra zahraničních věcí Sergeje Lavrova. O tom, že byl – jak jsme oznámili i ve SV – ještě premiérem Mirkem Topolánkem pozván na druhé pololetí do ČR premiér V. V. Putin, nepadlo v Chabarovsku ani slovo.

Chabarovskou Klausovu přítomnost ocenil v Rusku list Pravda, když napsal, že „Klaus v posledních šesti letech (od zvolení prezidentem) neřekl o Rusku nikdy nic negativního“.

Zato ve stejné chvíli ho měla na Hradčanském náměstí „plné zuby“ sešlost některých českých umělců, kteří mu v podstatě vyčetli, že – asi na rozdíl od jeho předchůdce a některých jiných „znamenitostí“, – do Ruska odmítá „kopat“...

Oba prezidenti se setkali ještě před zahájením summitu – na procházce v parku Medveděvovy oficiální chabarovské rezidence. Překladaatele nepotřebovali.

Příště v září

Jak známo, tradiční letní jednoměsíční „oddechový čas“ si Slovanská vzájemnost vzala letos v srpnu, proto příští číslo vyjde v září.

Proč summit až na Amuru

Český tisk tvrdil, že si místo pro květnový summit EU-Rusko vybral prezident Klaus, protože, jak kdosi prozradil, prohlásil, že v tomto městě ještě nikdy nebyl. Pravdy je to půl. Setkat se na Dálném východě totiž loni navrhl Bruselův prezident Medveděv zřejmě ve snaze představit svou zemi jako územně velmi rozlehlou evroasijskou mocnost. Poslal do Bruselu dokonce seznam nabízených míst, mezi nimi byl nesporně i Vladivostok. Právo zvolit si konkrétní město měl pak Barroso, který ho postoupil opravdu Klausovi.

Chabarovsk je spolu s Vladivostokem ostatně nejvýznamnějším správním centrem ruského Dálného východu. Připomíná svou sovětskou minulost jak ulicí Leninovou, tak Marxovou. Je prý to „výspa impéria, kousek Evropy uprostřed Asie“, napsalo Právo. Leží v těsné blízkosti Čínské lidové republiky a je velmi dynamickým pásmu čínsko-ruského

Chabarovsk
obyvatelé 572 400
rozloha: 372 km²
(Mapka: Lidové noviny)

příhraničního obchodu. Jak uvedla v Lidových novinách (22. 5.) Petra Procházková, „rozhodně je Čňanů v Chabarovsku více než Evropanů, a tak sílí obavy etnických Rusů, že Asijci odtud slovanské obyvatelstvo vytlačí“. Jiný informační zdroj však uvedl, že je tam zatím jenom jedna čínská restaurace.

Encyklopedie „Slavjanofilové“

MOSKVA (SV) – Institut ruské civilizace vydal letos historickou encyklopedii pod názvem **Slavjanofily** – tedy slavjanofilové. Slavjanofilové jsou v Rusku velice uctívaní myslitelé a společenští činitelé 19. a počátku 20. století zabývající se myšlenkami slovanské vzájemnosti, kteří po boku revolučních demokratů ukazovali Rusku cestu společenského pokroku, stejně jako obrany země.

Nejvýraznějšími osobnostmi tohoto proudu ruské civilizace byli například Kirejevskij, Chomjakov, Aksakov, Samarin, ale pak následuje mnoho dalších jmen. Vznik tohoto společenského proudu se vztahuje na 30. a 40. léta 19. století, tedy zhruba na dobu, kdy podobné společenské procesy v řadě zemí západní a jižní Evropy zrály k prvnímu slovanskému sjezdu, který se v Praze pod vedením Františka Palackého konal v roce 1848.

Až po uzávěrce tohoto čísla se konalo ohlášených šest koncertů slavného ruského souboru známého jako „Alexandrovcí“ (na archivním snímku). Vystoupili tentokráte nejenom v Praze (16. 6.), ale také v Jihlavě, Lokti u Karlových Varů, Pardubicích, Olomouci a Ostravě. K jejich turné se v našem časopise vrátíme v příštím čísle – tedy zářijovém.

Jan Neruda: Jen dál!

...Jen dál! Čas nový nové chce mít činy,
den nový vzešel k nové práci nám,
jeť sláva otcův krásný šperk pro syny –
však kdo chceš ctěn být, dobuď cti
si sám!

Kde přítomnost jak dítě pozastesklá,
vše dávná sláva, byt' v ní demant
hrál,
je za korábem jenom brázda lesklá –
napněte lana – vzhůru plachty – dál!

Pryč se vzdechy, již umlkněte rety,
že přízeň doby není jasna tak!
Což růže neodvívá svoje květy,
když mezi ní a sluncem rozstřen
mrak?

Pryč s klímotem již u kormidla lodi:
kdo chvíli stál, již stojí opodál,
den žádný dvakrát se nenarodí,
čin dvakrát nezraje – jen dál, jen dál!

...
My nevíme, co budoucnost nám chová –
však ještě žije českých bitev bůh,
a pro vítězství veliká a nová
je dosud šířý dost ten český luh!
A chce-li bůh snad dát kdys nové seče –
nám stačí hlas husitský na chorál,
dost v zemi železa na dobré meče,
i v krvi železo – jen dál, jen dál!

...
Dál, národe náš drahý, věčně dál!
(Ke 175. výročí narození básníka.)

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Vrchní část památníku hrdinům atentátu na „kata českého lidu“. Autory jsou David Moješčík a Michal Šmeral (sochaři), Milošlava Tůmová a Jiří Gulbis (architekti). Investor: městská část Praha-Libeň

(Snímek Lukáše Táborského z Práva)

Vážená paní profesorko,

prosím, omluvte mého vnuka a Vašeho studenta Tomáše, kterého jsem 27. května „vytáhl“ ze školy na slavnostní odhalení památníku operaci Anthropoid, impozantně umístěného na styku dvou libeňských ulic – Zenklovy a V Holešovičkách. Prověřil jsem si tak nenápadně, kolik toho dnešní mladí o atentátu v „Heydrichově zatáčce“ vědí. Zjistil jsem, že Tomáš ví, dokonce si ve školním batůžku nesl rozečtenou knihu Akce Heydrich od básníka Karla Šýse.

Byl rád, stejně jako já, když se čtvero řečníků shodlo na tom, že v té události před 67 lety šlo o „jeden z nejvýznamnějších odbojových činů druhé světové války“, že se tím vpravdě přepsaly potupné „mnichovské“ dějiny.

I tři symbolické sochy rozkročené nad jedenáct metrů vysokým pylonem našly v nás shodné dojmy: dvě z nich připomněly oba statečné parašutisty, v třetím jsme poznali symbolického civilistu, jednoho z několika set vlastenců, bez jejichž pomoci by Jan Kubiš a Jozef Gabčík blahé paměti svůj úkol nemohli splnit.

Ostatně, jak pověděl ministr obrany Martin Barták, tuto dějinnou událost zaplatilo v protektorátu i v nacistických koncentračních táborech svým životem 10 000 lidí.

Ta půltisícovka lidí, kteří pomníku spontánně zatleskali, vyslala i naději, že cestička k němu nezaroste travou zapomnění. Snad ji sem najdou i Tomášovi generační vrstevníci. **Zdeněk Hoření**

Pocta ženám ve vojenské uniformě

Československé ženy bojující v zahraničních vojenských jednotkách za druhé světové války – takový byl název Webu, který připravila na internetu Společnost Ludvíka Svobody. Jde o vpravdě unikátní výstavu (www.zeny-bojujici.cz). Byla vytvořena za finanční podpory Ministerstva obrany ČR, společnosti CZ LOKO a grantu děkana Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, autory scénáře jsou Mgr. Alena Vitáková a Miroslav Klusák.

Jde o cennou veřejnou databázi dobových fotografií s průvodními texty. Je věnována

historicky prvním ženám v Československé armádě a je rozdělena do čtyř částí: výstava, fotoalbum, jmenný seznam a medailonky.

V první části se návštěvník seznámí se zápasem za svobodu Československa přes účast žen, které bojovaly v zahraničních vojenských jednotkách v Anglii, na východní frontě, Středním východě a v Jugoslávii. Fotoalbum obsahuje přes 550 dobových fotografií. Jmenný seznam je otevřený, jeho cílem je shromáždit jména všech žen, které vstoupily do vojenských jednotek v zahraničí. Seznam dnes obsahuje přes 1000 jmen.

Výstava nabízí pohled na válku optikou ženské zkušenosti. Dosud byla válka vykládána jako záležitost mužů. Přes internet se tak jeho uživatelé mohou seznámit s příběhem československých dívek i zralých žen, které ve druhé světové válce dobrovolně vstoupily do vojenských jednotek. Vzaly na sebe povinnosti vojáka, za války spojené s nesmírným nepohodlím, námahou a nebezpečím ztráty života, aby po boku mužů bojovaly za svobodu své vlasti. Osudy každé z nich byly poznamenány dramatem války. (SV)

Chorvatský dům u nás

Chorvatský premiér Ivo Sanader otevíral v jihomoravské obci Jevišovce Chorvatský dům. Stalo se to – jak jsme se dozvěděli z časopisu Slovanský jih č. 2/09 – už 5. prosince. Slovanský jih o tom má tuto informaci:

Před více než 470 lety přišli na jižní Moravu Chorvatí (Slovanský jih píše Charvátí), kteří přehali před tureckými nájezdy. Usídlili se především v okolí Drnholce a Mikulova. Zbytky charvátské kolonizace byly nejucelejší především v obcích Dobré Pole, Frélichov (dnes Jevišovka) a Nový Přerov. Po roce 1948 byli obyvatelé uvedených pohraničních obcí vysídleni do mnoha desítek míst na Moravě i v Čechách. Dosud si však zachova-

li svůj jazyk, přesněji svoje nářečí, v němž je dnes přirozeně mnoho českých a německých slov a slovních spojení. Uvedené vesnice pak doosídlili po roce 1945 reemigranti z Rumunska a Bulharska.

Dne 5. prosince 2008 byl v Jevišovce slavnostně otevřen **Chorvatský dům**, který zakoupila a rekonstruovala chorvatská vláda. Přítomen byl mj. chorvatský předseda vlády dr. Ivo Sanader, ministr kultury Božo Biskupič, chorvatský velvyslanec v České republice Marijan Ramušćak, velvyslancecká radová Božena Lešová, předseda Sdružení občanů chorvatské národnosti u nás Josef Hubený, předseda Společnosti přátel

jižních Slovanů prof. Ivan Dorovský. Na zahájení promluvil chorvatský premiér I. Sanader, který mj. uvedl, že Chorvatský dům v Jevišovce by měl sloužit k tomu, aby se *nezapomnělo na moravské Charváty, kteří téměř pět století si uchovali jazyk a kulturu.*

V Chorvatském domě, který bude detašovaným pracovištěm Regionálního muzea v Mikulově, budou shromažďovány předměty materiální kultury, zápisy obyčejů, bude zřízena knihovna chorvatské literatury aj. Chorvatská vládní delegace darovala Chorvatskou encyklopedii a několik dalších vzácných knih.

Stručně o různém

V SOBOTU 11. ČERVENCE se koná, jak bylo oznámeno v minulém čísle, další schůzka aktivu SV ČR. Začátek v 9.30 hod., v ul. Politických vězňů 9 v Praze 1. Předsednictvo SV ČR svolává i zasedání Celostátní rady SV ČR, která se sejde o hodinu později po skončení aktivu.

DALŠÍ SLOVANSKÁ INICIATIVA V ČR. Týdeník Inform Praga informuje, že vznikla v ČR další slovanská iniciativa, v jejímž čele stojí Zdeněk Opatřil. Chce usilovat o spolupráci s různými slovanskými sdruženími, mimo jiné věnovat pozornost i slovanským národnostním menšinám, které až dosud v zorné pole SV ČR nevcházely. Základem iniciativy je Českomoravská národopisná společnost, která loni za spolupráce se SV ČR uspořádala festival Slovanská Praha. V ČR působí podle týdeníku 102 slovanských organizací.

DVA OBRAZY SLOVANSKÉ EPOPEJE, o níž podrobně informujeme v rubrice Pouze fakta, s úspěchem na čas „emigrovaly“ do Vídně na velkou soubornou Muchovu výstavu. Zapůjčeny byly obrazy s názvem *Slavnost Svantovítova na Rujaně* a *Schůzka na Křtýchkách*.

„Velitel delegace“

Naše galerie

O žádnou delegaci nešlo, nicméně jsme se tak – dva řadoví účastníci zájezdu do Mauthausenu – jednou nazvali. I s tím velitelem to bylo obdobně – jmenoval jsem ho přátelským rozkazem. Tak si hrajeme dodnes, že veliteli?

Dovolte však, abych ho už konečně představil: Alexandr Pospíšil, spíše Saša. Jeho jméno najdete v tiráži každého čísla našeho časopisu: „distribuci vede Alexandr Pospíšil“. Na celostátním shromáždění SV byl v prosinci zvolen do celostátní rady.

Ale k slovanské vzájemnosti šel vlastně dlouho – celý život. Už tím, kde se narodil: na Volyni. Mí rodiče, vzpomíná, ale i prarodiče, žili a pracovali v Rusku (ale Volyn byla i polskou a teď je ukrajinskou). Otec zaujímal významné místo, Američané mu někdy po první světové válce nabídli přepła-

vat velkou louži a pracovat v USA, ale on odmítl a vrátil se lodí do Benátek, odkud to už bylo jen kousek domů. „Protože byl hrdý na to, že je Čechem,“ říká Saša tak trochu pateticky, ale od srdce.

Otcovo vlastenectví přešlo i na syna, umocnilo se na studiích, na kterých se zapáčil pro ruskou literaturu a hudbu. Oběma láskám je věrný dodnes.

Připouští, že současná doba myšlenky slovanské vzájemnosti moc nepřeje, jak říká, a my všichni to můžeme potvrdit. Proto je třeba využít každé příležitosti, zdůrazňuje, a připomínat svým spoluobčanům, kam nás náš rodný jazyk zařadil. Využívat každé příležitosti i k tomu, abychom dokázali předat svou slovanskou štafetu co největšímu okruhu naší občanské pospolitosti.

I to ho nakonec přivedlo do tiráže našeho časopisu, do řad čínorodých členů aktivu našeho sdružení.

Tedy zapamatujte si – dostanete-li Slovanskou vzájemnost včas, někdy i před začátkem měsíce, je to i jeho zásluha jako distributora. V životě časopisu funkce stejně nezbytná jako funkce šéfredaktora. Protože v našem hnutí není velkých a malých funkcí. Všechny jsou si stejně rovny. Říká se jim – čin. Dobrovolný čin. Kus práce pro celek.

Zdeněk Hoření

Pouze fakta

■ Co je Slovanská epopej?

Slovanská epopej Alfonse Muchy, o níž píšeme na straně 3, je obecně známa, málo se však ví, jaká historická témata tato monumentální plátna (většinou v rozměru 8x6 m) zachycují. Připomeňme si je:

1. Slované v pravlasti (Mezi turanskou knutou a gótským mečem)
2. Slavnost Svantovítova na Rujaně (Když boží válčí – spása v umění)
3. Zrušení nevolnictví na Rusi (1861) (Svobodná práce – osnova národů)
4. Bratrská škola v Ivančicích (Kolébka bible kralické)
5. Hájení Sigetu proti Turkům Mikulášem Zrinským (1566)
6. Kázání Mistra Jana Husa v kapli Betlémské (1412) (Kouzlo slova – pravda vítězí)
7. Zavedení slovanské liturgie na Velké Moravě (863-880) (Chvalte Boha rodným jazykem)
8. Po bitvě u Grunwaldu (1410) (Severoslovanská vzájemnost)
9. Car Simeon Bulharský (889-927) (Jitřenka slovanského písemnictví)
10. Jan Milič z Kroměříže (Klášter z nevěstince)
11. Schůzka na Křtýchkách (1419) (Kouzlo slova. Podobojí)
12. Přemysl Otakar II., král železný a zlatý (1253-1278) (Svaz slovanských dynastií)
13. Štěpán Dušan Srbský a jeho korunovace (1346) (Slovanské zákonodárství)
14. Petr Chelčický (Neopláčet zlem zlé)
15. Jan Ámos Komenský, učitel národů (Plamínek naděje)
16. Mont Athos (Svatá hora) (Vatikán pravoslavných)
17. Po bitvě na Vítkově (1420) (Tě Boha chválíme)
18. Jiří z Poděbrad, král obojího lidu (1458-1471)
19. Přísaha „Omladiny“ pod slovanskou lípou (1894) (Slovanské obrození)
20. Apoteóza z dějin Slovanstva (Čtyři období Slovanstva ve čtyřech barvách)

■ Bez komentáře

„Já sice přijdu o místo, ale ne o práci, protože práci, když ji hledáte, tak ji i najdete. A to je rada i pro všechny ostatní.“

(Expremiér **Mírek Topolánek** vzkázal 7. května více než sedmi milionům nezaměstnaných v EU.)

■ Korea: Dosud bez mírové smlouvy

Řadou událostí se v květnu připomněla světu Korejská lidově demokratická republika a znovu vrátila do povědomí veřejnosti korejskou válku, i fakt, že rozdělený poloostrov nemá dosud mírovou smlouvu. Pro osvěžení paměti si připomeňme:

Korejská válka trvala od 25. června 1950 do 27. července 1953. Obě části poloostrova se dodnes přou, kdo že ji vyvolal, nepřou se každopádně o faktu, že do bojů mezi severem a jihem zasáhla americká armáda a skupina zemí, které se Spojeným státům podařilo zmobilizovat pod prapory „vojsk OSN“. Díky této intervenci se válečné boje posunuly až k čínsko-korejské hranici, odkud v říjnu 1950 na pomoc KLDŘ zasáhly čínské vojenské jednotky, prezentující se jako oddíly dobrovolníků. Díky jim se fronta v této válce posunula zhruba podél 38. rovnoběžky, jež poloostrov rozděljuje.

Po měsících vyjednávání byla 27. července 1953 dosažena dohoda o příměří podepsaná v Pchanmundžomu, která sice zajistila zastavení palby, nikoliv však mírovou smlouvu. Dohoda stanovila demarkační čáru mezi oběma korejskými zeměmi na 38. rovnoběžce a kolem rovnoběžky nárazníkové demilitarizované pásmo o délce 200 km a šířce 4 km. Čínská vojska severní část ostrova záhy opustila, také i sovětsí letci, bojující na straně KLDŘ. Americká vojska v jižní části dodnes zůstala a různé prameny hovoří o tom, že mají k dispozici dokonce jaderné zbraně.

Dlouhotrvající diskuse kolem statutu budoucí Koreje hovoří o tom, že KLDŘ žádá mírovou smlouvu s USA, ale Spojené státy trvají na tom, že jakékoliv urovnání musí zahrnovat Jižní Koreu.

■ Benešova vila po rekonstrukci

Pravda, veřejnosti je zatím přístupna jen od května do října každý poslední víkend. Sdělo to předsednictvo vlády, které se cítí majitelem objektu. Vilu (na snímku) nyní po tři roky nákladně rekonstruovalo. Vila se nachází v Sezimově Ústí na Táborsku. Byla znovu otevřena 28. května v den 125. výročí prezidentova narození, a to za účasti předsedy nové vlády Jana Fischera. Objekt už pátým rokem patří Památníku E. Beneše. Základem jeho expozice v přízemí je jídelna a obytná hala, v prvním patře je přístupná prezidentova pracovna a ložnice. V druhém patře jsou prostory pro vládní návštěvy a premiéřův pokoj.

Pomalou se tak – alespoň zčásti – začíná naplňovat závěť Hany Benešové, která v roce 1973 vyslovila přání, aby vila sloužila jako památník jejího manžela. (SV)

Benešova vila znovu ožívá. Interiéry i exteriéry vracejí návštěvníky do 30. let minulého století.

Výročí v červenci a srpnu

- 2. července 1949 – před 60 lety zemřel Georgi Dimitrov.
- 3. července 1944 – před 65 lety osvobodila Rudá armáda Bělorusko, dnes státní svátek této země.
- 5. července – Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje.
- 6. července – Den upálení Jana Husa v roce 1415.
- 18. července 1909 – před sto lety se narodil A. A. Gromyko.
- 20. července 1944 – před 65 lety se plukovník von Stauffenberg pokusil o atentát na Hitlera.
- 22. července 1944 – před 65 lety Rudá armáda překročila hraniční řeku Bug a začala osvobozovat Polsko.
- 1. srpna 1944 – před 65 lety začalo ve Varšavě povstání proti německým okupantům.
- 23. srpna 1939 – před 70 lety podepsal SSSR s Německem v zájmu získání času smlouvu o nenapadení.
- 25. srpna 1944 – před 65 lety francouzská vojska osvobodila Paříž.
- 28. srpna 1959 – před 50 lety zemřel hudební skladatel Bohuslav Martinů.
- 29. srpna 1944 – před 65 lety začalo Slovenské národní povstání.
- 31. srpna 1944 – před 65 lety Rudá armáda osvobodila Bukurešť.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

100 let Slovanské epopeje

V roce 1909 vzniká definitivní idea tohoto slavného díla Alfonse Muchy

Jak uvádí publikace SLOVANSKÁ EPOPEJ vydaná Městským kulturním střediskem v Moravském Krumlově, v roce 1909 „vzniká definitivní idea slavného díla českého malíře Alfonse Muchy“, o rok později na něm začíná Mistr pracovat na zámku Zbiroh. Jde o dvacet obrazů monumentálních svými rozměry, ale hlavně – myšlenkou. Cyklus náleží k vrcholným projevům českého monumentálního malířství.

Česká spisovatelka Dagmar Štětinová zná o životě velkého malíře mnohé podrobnosti...

Nemá nadání, tvrdil ředitel Akademie

Alfons Mucha se narodil v Ivančicích na jižní Moravě 24. července 1860. Jak šel čas, rodiče nabývali přesvědčení, že svět potřebuje stále více kazatelů, a tak přislíbili bohu, že se jejich syn stane knězem. Los padl na Alfonse.

Jenže ten jako by rodičům naschvál všechny plány zhatil. Jeho nejoblíbenější hračkou se stala tužka, kterou nosil na krku vedle dudlíku a maloval snad ještě dříve, než chodil. Maloval dobře, i když byl od narození levák.

Bez tužky mu připadal život doslova nemožný, a když jako malý jednou tužku ztratil, proplakal celou noc.

Všechno základní ze světa umění už věděl dříve, než se dostal na Akademii výtvarných umění. Její ředitel ale prý stále tvrdil, že nemá nadání a radil mu, aby si zvolil jiné povolání.

Mucha byl neústupný: práci hledal a našel ji zase v malířství. Konečně zakotvil v Praze, v níž velký básník Jaroslav Vrchlický hledal umělce, který by byl schopen souzvuku s jeho poezií a ilustrovat básnické dílo. Dal malíři příležitost v časopise Zlatá Praha, a to byl počátek Muchova úspěchu.

Plakát rozhoduje o jeho osudu

I Paříž si na českého malíře vzpomněla. Roku 1892 podepsal s Colinovým nakladatelstvím smlouvu na ilustrování díla Historie Německa. Mucha splnil své úkoly s velkou přesností. A vešel ve známost.

Ale čím déle byl v cizině, tím více se mu stýskalo. Cítí národní uvědomění. Vyjadřuje to především štětcem.

Boj proti radaru nekončí

Mnoho lidí čekalo na příjezd amerického prezidenta Baracka Obamy s nadějí. Buď to bylo necelých 30 % občanů, kteří stále doufají, že eventuelní americká vojenská základna (radar) bude pro ně zárukou udržení jejich bohatství (ať již legálně získaného nebo především nelegálně získaného v dobách divoké a kupónové privatizace). Nebo naopak asi 70 % občanů, kteří žádnou cizí vojenskou základnu na našem území nechťejí.

Díky našim sdělovacím prostředkům, které jsou z více než 95 % v cizích nebo pravicových rukách, je nám stále předkládáno, že by nás ten radar měl ochránit před útoky balistických raket z tzv. darebáckých států. Informace sdělova-

cích prostředků, které v rámci podlézavosti bývalé vláde přejímaly zkeslené a často až lživé informace o Protiraketové obraně (PRO) a především radaru, vytvářely a doposud vytvářejí v občanech pochyby a rozpory. O to více je potěšitelné, že i přes takovou masírovací atmosféru počet odpůrců stále mírně roste a je stále více než dvoutřetinový!

Vystoupení B. Obamy bylo velmi nezřetelné pro naši bývalou vládu, ale i pro odpůrce radaru. Co však bylo nesmírně závažné a především varovné pro naše občany: „...Budeme rozhodovat o PRO po jednání s Ruskou federací a na základě chování Íránu.“ **Je hlubokou urážkou českých občanů, že o vý-**

sostném území České republiky si budou rozhodovat mocnosti ve stylu: „Vy Češi do toho nemáte co mluvit!!“ To jsme již zažili v minulosti dvakrát.

Čí je to vina? Jednoznačně naší padlé vlády, která jednala **o nás bez nás**, podepsala smlouvy o radaru bez souhlasu občanů i Poslanecké sněmovny a proti vůli demokratické většiny občanů. Je třeba, aby si občané jména členů té vlády pamatovali a také těch politických stran, které tento protidemokratický čin podporovaly a podporují.

Radar cizího státu zde nemá co dělat! Bude to však jasné jen až Poslanecká sněmovna smlouvy jednoznačně odmítne! Blíží se předčasné volby, je třeba,

Můj oddiel mi bude rodinou, moji kamaráti mi budú bratmi. Keď bude ranečný môj druh, alebo ak upadne do ťažšieho postavenia, budem mu nápomocný a nedopustím, aby sa dostal do rúk nepriateľa. Sám nikdy sa živý nevzdám nepriateľovi.

Všetky moje myšlenky a sily budú ododnéška venované jedinému cieľu škodiť nepriateľovi na každom kroku, pomáhať zo všetkých síl boju mojej vlasti za slobodu. V tomto boji neustá-

pravila pořad k 89. výročí podepsání Trianonské smlouvy, která jako součást versailleského systému po první světové válce potvrdila rozpad a rozdělení Uherska.

Pojem Karpatská kotlina, i když jde o termín používaný i ve slovenské odborné literatuře, jak poukázal i slovenský politolog Miroslav Kusý (SME, 3. 6. 2009), je velice citlivým a jeho výklad jen zvyšuje emoce. Lze jenom do-

aby občané šli v co největším počtu k volbám. Díky tomu, že nešlo k minulým volbám 35,5 % voličů, se stalo, co se stalo.

Volit jen ty strany, které budou jednoznačně proti ztrátě suverenity (byť třeba jen malého území), tedy radaru. Je třeba, aby občané-voliči na kandidátky vybírali jen takové lidi, kteří se chovají seriózně, spolehlivě, nebojácně a čestně. Jen takoví kandidáti by mohli být zárukou nápravy naší zdeformované a zkorumpované společnosti.

Je to boj i proti velkým, často nelegálně získaným penězům. **Vydržme v boji proti radaru i deformaci společnosti.** **RNDr. Petr Pokorný**

v souvislosti se Slovanskou epopejí. Nedlouho poté těžce nemocný 14. července – tedy před 65 lety – umírá. Gestapo zakazuje jeho veřejný pohřeb...

V době, kdy pší tento vzpomínkový článek, nevím, kolik se chystá oslav a pietních akcí na počest tohoto báječného muže a umělce, věrného Čecha, který jako symbol věrnosti ctil Jana Ámose Komenského. V tisku jsem se dokonce dočetla, že Vídeň mu připravila ohromnou výstavu, na které visí i dva jeho rozměrné obrazy ze Slovanské epopeje, propůjčené ze zámku v Moravském Krumlově, kam je před lety přemístila Praha. Oslavíme si svého umělce světového jména i my?

Dagmar Štětinová (kráceno)

Neušlo nám

■ **V Polsku první Tusk.** Ve volbách do Evropského parlamentu v Polsku jednoznačně vyhrála strana předsedy vlády Donalda Tuska – Občanská platforma (30 % hlasů, 25 mandátů), Právo a spravedlnost má 15 mandátů, Svaz demokratické levice sedm, Polská lidová strana tři.

■ **Na Slovensku opět Smer.** Strana premiéra Roberta Fica Smer-sociální demokracie získala 32 % hlasů a pět mandátů, Dzurindova SDKÚ-DS dva mandáty, Strana maďarské koalice dva mandáty, KDH také dva, LS-HZDS a SNS po jednom. Volby na Slovensku měly nejnižší účast ze všech zemí EU.

■ **Stovka amerických vojáků** mají-cích obsluhovat v Polsku systém protivzdušné obrany Patriot má být v této zemi ještě do konce letošního roku, a to nehledě na to, zda a jak bude realizován záměr budování základen USA v ČR a Polsku, prohlásil to náměstek polského ministra obrany Stanislaw Komorowski.

■ **Loďenice v Gdyni a Štětíně** skončily likvidací, zatímco loďenice v Gdaňsku snad budou restrukturalizovány s pomocí Evropské komise. Zde také, v místě vzniku Solidarity, oslavovali výročí odborářů a prezident Lech Kaczyński a vedle Lecha Wałęsy nescházel ani Václav Havel.

■ **1,9 bilionu dolarů investovala** Čína do amerických dluhopisů a cenných papírů, což z ní činí největšího amerického věřitele (Hospodářské noviny, 4. 6. 2009), nepřehlédnutelný faktor propojenosti v globalizovaném světě!

■ **Země jitřní svěžesti**, neboli KLDŘ, pranýřovaná v našich sdělovacích prostředcích jako „zbídačelá země“, se nesrovnává s tím, jak ji vidí v časopise Newsweek novinář Takaši Jokita, podle něhož tamější ekonomika roste v průměru o 1,5 % ročně a s čínskou pomocí se jí podařilo obnovit uhelný průmysl a hutě. Na hospodářském růstu v KLDŘ staví svoji osobitou teorii i ruský koreanista Dmitrij Lytov, podle něhož „větší bohatství začalo režim ohrožovat zevnitř“. Mnohé země by dozajista „ohrožení bohatstvím zevnitř“ v době globální celosvětové krize uvítaly!

■ **Euro není samospásné.** Dokumentuje to zatím i propad hrubého domácího produktu na Slovensku, a to o 5,6 % v 1. čtvrtletí meziročně; v ČR za 1. čtvrtletí byl zaznamenán pokles HDP – 3,4 %. Naskytá se aktuální otázka, zda nebude u nás překročen v příštím roce schodek rozpočtu 170 miliard Kč. Gordický uzel, abychom měli současně vysoký růst, pevný kurz i nízkou inflaci, však nerozsekne ani nový ministr financí. Také výhled na brzké zavedení eura, což samo o sobě je problematické, se vzdaluje, a v dané situaci není toho ani nutno litovat!

■ **Veřejný dluh Slovenska**, jenž zdědila vláda premiéra Fica z doby hospodaření Dzurindova kabinetu, činí cca 700 miliard Ks a s těžší potěší, že řada evropských zemí je na tom dnes ještě hůře!

■ **Širokorozchodná trať do Rakouska** se pravděpodobně stane skutečností, jejím prodloužením přes slovenské území se slovenská vláda nadále vážně zabývá (SME, 27. 5. 2009).

■ **Transatlantický ropovod** prý zvažuje vybudovat administrativní prezidenta Obamy. Měl by omezit evropskou závislost na ruské ropě, jak informuje kanadský Northstar compass v článku Milana Celi-ka. Záměrem je též posílení NATO.

■ **Nestárnoucí citát** si stojí zato vždy připomenout. V prosinci 1944 řekl J. V. Stalin de Gaullovi, představiteli Francouzů bojujících proti hitlerismu: „Carové dělali špatnou politiku. Chtěli ostatní slovanské národy ovládat. My máme novou politiku. Slované mají být všude nezávislí a svobodní!“

-da.

Tuto stránku, která se zabývá převážně událostmi západoslovanských zemí, připravuje a rediguje Mirko Svoboda

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Summity s plynovou příchutí

Červnová vůně lipových květů již neúprosně překryla plynové aroma obou pražských květnových summitů Evropské unie, na nichž opouštěl své křeslo M. Topolánek. Tvůrci veřejného mínění opěvovaný a nevděčným parlamentem i evropskými špičkami opuštěný mohl tak alespoň přes tureckou podporu stále problematického plynovodu Nabucco znovu popříkrýt blamáž s umožněním ukrajinských dodatků k parafovaným dokumentům ze své lednové mise za plynem.

Jen pro úplnost – na tom posledním pražském květnovém summitu EU-Čína, již pod předsednictvím prezidenta Klause, bylo bez velkého humbuku podepsáno mimo jiné Společné prohlášení o evropsko-čínském středisku pro čistou energii. Čína jim potvrdila svoji snahu odstraňovat uhelnými elektrárnami způsobené znečišťování ovzduší i větším využíváním přírodního plynu.

A pak už jen čínský premiér Wen Ťiao-pao popřál svým partnerům z evropské „trojky“ – V. Klausovi, J. Barrosovi a J. Solanovi šťastnou cestu k čínským hranicím do ruského Chabarovsku na summit EU-Rusko. Zřejmě tak učinil s plným vědomím, že tam se bude „plynovat“ na plný plyn.

Dodávky plynu na prvním místě

Prezident Medveděv při uvítání projevil přání a naději, že během *průletu* devítikrát přesahujícím rozlohu EU, našli hosté chvilku k zamyšlení, jak složité a náročné je řízení a zajištění rozvoje takové země. Dodal, že s velkým potěšením předal bývalému generálnímu tajemníkovi NATO mapy míst, kde ztratil orientaci.

Program setkání byl vymezen velmi krátce a jasně:

- překonání globální ekonomické krize,
- spolupráce v energetické oblasti,
- formování architektury evropské bezpečnosti.

Již od prvního setkání na neformální večeři však bylo jasné, že **dominujícím bodem jednání bude zajištění dodávek plynu**. Přetrvávající rozpory dokumentuje skutečnost, že na summitu nebyl přijat žádný dokument. Zhodnocení tudíž dala až závěrečná tisková konference. Na prohlášení Solany, že základem spolupráce mohou být výlučně jen principy Energetické charty a dodatků k ní, ostře zareagoval Medveděv, že *Rusko není smluvní stranou Energetické charty a dodatkové smlouvy a nehodlá se k těmto dokumentům (které ignoruje především jejich účastník Ukrajina), připojit*.

K následnému Barrosovi „evropskému mínění“, že minulá i pokračující plynová krize je výlučně vztahovým konfliktem Ruska a Ukrajiny, ruský prezident opětne upřesnil, že jeho země plní všechny dohodnuté závazky a nezávisla **platební neschopnost svého sou-**

seda. S předstihem Rusko zaplatilo celoroční tranzitní poplatky za plyn do Evropy na celý tento rok, což však samozřejmě nemůže stačit na nezbytné naplnění ukrajinských zásobníků 19 miliardami krychlových metrů. V kazašské Astaně na souběžně probíhajícím setkání šéfů vlád zemí SNS (patrně nikoli náhodou) V. Putin potvrdil současně J. Ty-mošenkovi, že požadované platby za tranzit na příštích pět let dopředu nemohou po loňských zkušenostech s nekontrolovatelnými odběry do ukrajinské sítě akceptovat.

Oslyšeny zůstaly i **návrhy ruské strany poskytnout Ukrajině úvěry EU** ve výši potřebných 4,5 mld. dolarů (což je patrně aktuálnější než nabídnuté peníze na rekonstrukci potrubí). Nebylo však možné neslyšet konkrétní připomínky a návrhy k Energetické chartě. Unie tak zde připouští možnost určitých dílčích změn, zatímco Rusko chce podstatně přepracování celého dokumentu.

Plynovody na východ?

Bez zvýšené evropské pozornosti by nemělo zůstat, že určitě nikoli náhodou zazněly (zejména z ruských levicových kruhů) hlasy o nutnosti orientace Ruska na východ. Připomínaly, že na základě smluv, uzavřených ještě za vlády prezidenta Putina, se může stát Ruská federace v průběhu patnácti let hlavním dodavatelem zemního plynu a ropy do ČLR. **Rusko by mělo vybudovat dva plyno-**

vody s kapacitou 60-80 miliard krychlových metrů za rok. Existují i dohody o přípravě technicko-ekonomických podkladů k dodávkám 60 miliard kWh elektrické energie ročně a o stavbě nové větve ropovodu do ČLR. Předpokládá se, že v roce 2025 by jím protékalo 710 milionů tun ropy za rok.

Okrajová záležitost: evropská bezpečnost

Okrajovou záležitostí zůstaly otázky týkající se evropské bezpečnosti. Ruské návrhy na novou smlouvu, upravující helsinské dokumenty, byly odkázány na zvláštní jednání OBSE s požadavkem dalších upřesnění. Pokračuje tak situace z několika posledních let, kdy **vztahy mezi Moskvou a Bruslem se zadržávají kolem vypracování nové dohody o strategickém partnerství**. Platnost předcházející skončila v roce 2007 a Evropská unie zůstává v zajetí vnitřního rozkolu mezi starými a novými členy.

S měsíčním odstupem od diplomaticky emociálních výlevů, kdy na březích Amuru ztotožňovali M. Barroso a J. Solana jeho jméno s francouzským slovem „láska“, zůstává v platnosti realistické hodnocení V. Klause, že „jednání zvýšilo vzájemné pochopení pozic v mnoha otázkách i důvěru, která je tak nezbytná a důležitá: Svoji, u nás samozřejmě nedoceněnou váhu, měla i jeho schopnost přecházet při jednáních i na veřejnosti dle potřeby z angličtiny do ruštiny.

Karel Dostál

Lukašenko se rozzlobil na Putina

MOSKVA (SV) – Podle ruského deníku Něžavisimaja gazeta se běloruský prezident A. Lukašenko rozzlobil na ruskou vládu, respektive přímo na premiéra V. V. Putina, za to, že mu odmítl poskytnout slíbený úvěr ve výši 500 milionů dolarů, ale nabídl – jak to osobně tlumočil ministr financí M. A. Kudrin – poskytnout tuto částku „jen“ v rublech.

Noviny tvrdí, že pokud rusko-běloruská studená válka neochladne, Rusko může přijít o blízkého spojence a může to ublížit několika projektům, jako zavedení celní unie od 1. ledna 2010, nebo plány na využití ruského rublu jako regionální měny.

Na Putinovu obranu vystoupil poté prezident D Medveděv. Řekl: „My ak-

tivně a partnersky spolupracujeme s našimi nejbližšími sousedy, pomáháme jim s překonáním krizových jevů i financemi, a to nemalými financemi. Někdy k tomu patří nutnost komentovat ekonomickou situaci těchto zemí. Ale nikdy bychom si nedovolili a nedovolíme si ani v budoucnu osobní výpady vůči představitelům jiných

států. Předpokládám, že stejné stanovisko zaujmou i naši nejbližší partneři.“ Ministr Kudrin později prohlásil, že Rusko neodmítá poskytnout dolarový úvěr Bělorusku v původně přislíbené výši a dokonce nabídl zvýšit tento úvěr na 2,2 mld. dolarů, ale v rublech. Spor měl, bohužel, další pokračování...

Otázky víc než ožehavé

Jak o nich jednal všeruský „celosvětový sobor“

Ve dnech 22.-23. května se konal v Moskvě za předsednictví patriarchy moskevského a vši Rusi Kirilla sobor (sněm) Celosvětového všeruského národního shromáždění, v pořadí už třináctý. Byl na něj poprvé pozván i zástupce SV ČR.

Přibližně pět tisíc pozvaných účastníků vyslechlo pozdravy vysokých vládních činitelů Ruské federace.

Velmi přínosný byl projev moskevského primátora Jurije Lužkova, který se věnoval možnostem zapojení čerstvých absolventů do praxe. Předložil schéma, ve kterém hraje zásadní roli garance úspěšnému čerstvému absolventu na získání místa odpovídající jeho získané kvalifikaci s možností dalšího kariérního i vědeckého růstu, pokud během studia splní dané požadavky.

Na pořadu jednání byly mnohé ožehavé otázky současné ruské společnosti. Sám patriarcha se dotkl některých z nich: např. alkoholismus, rozpadu rodiny, hroziícímu závažnému demografickému úbytku obyvatelstva. Tato problematika byla diskutována i v komisích. V komisi Východoslovanská pravoslavná civilizace a její role v podmínkách současné světové krize pracovali i zástupci slovanských organizací Běloruska, Ukrajiny a České republiky, kteří svým vnějším pohledem na projednávanou problematiku jí dodali širší, euroasijský rozměr.

Uvedu některé své postřehy:

1. Alkoholismus a narkomanie. Problém, který sužuje Rusko po dlouhá desetiletí. Snaha o jeho řešení oscilovala od tolerance až k suchému zákonu. Bez vý-

razného úspěchu. V návrhu řešení projednávaného soborem jde o konglomerát úsilí církve, školy, sdělovacích prostředků, a také vlivu rodin na snížení a posléze odstranění společenské tolerance alkoholismu spolu s omezením prodeje alkoholu na vybraná místa, ve vybraném čase. Spolu s tím i v zařazení konzumace piva mezi konzumaci alkoholických nápojů. (To v Rusku dosud na rozdíl od nás není.) Možný úspěch tkví právě v komplexnosti řešení a v nekompromisní vymahatelnosti práva, která dříve nebyla možná. Druhý problém – problém narkomanie, je v Rusku zatím ve stadiu vytváření portfolia drogové závislosti. Tedy ve stadiu, kdy lze systematickou a nekompromisní činností bezpečnostních složek úspěšně s touto hrozbou bojovat.

2. Vzdělání a uplatnění mladých na trhu práce. Základem řešení je pravda a nic než pravda. Na úplném počátku je pravdivé a nezkreslené studium minulosti, kdy na chybách, ale i úspěších předchozích generací mohou nastupující generace stavět. Patriarcha hovořil i o úspěších ze sovětských dob, když zdůrazňoval nutnost těchto kladných stránek využít pro budoucnost. Samozřejmě jedním dechem zmiňoval i nutnost nezapomínat na chyby a nepravosti, aby se nemohly v budoucnu opakovat.

3. Duchovní rozvrat dnešní doby. Prákladem současných ekonomických problémů, ale nejen nich, je opouštění základních křesťanských hodnot. Tento postulat na jednáních zazněl nejednou a v různých obměnách. K čemu jsou různé teorie, matematicky správné, když

ve své realizaci jdou proti podstatě lidského bytí. Teorie, které místo aby pracovaly na povznesení, kultivaci člověka, pouze vytvářejí kasty, staví je proti sobě a v konečné fázi vytváří kastu všemocných a masu bezmocných. Takové stavy pak končí obvykle násilím a destrukcí, které nejvíce postihují ty, kteří vytvářejí předpoklady pro budoucnost. Ženy a děti.

Negaci základních křesťanských hodnot, nezodpovědnosti, chamtivosti a hamiznosti, kdy peníze, tedy vyjádření hodnoty lidské práce, přestaly být takto chápány a byly nahrazeny „očekáváním“ a dlužnými úpisy, se pak vytváří velmi nestabilní prostředí. Když pak se reálný svět přestane chovat podle prognóz a odhadů, jak k tomu došlo dnes, nastane kolaps. Ovšem místo toho, aby následky těchto chyb nesli ti, kteří je

způsobili, jsou sanací opět nejvíce postiženi ti, kterým tato situace byla vnucena. Je jenom otázkou času, **pokud nedojde k radikální změně řešení**, kdy současný stav dosáhne úrovně, kterou veřejnost nebude schopna akceptovat, **dojde k její radikalizaci**, násilí a rozvratu, který společnost vrhne o desetiletí zpět, pokud to vůbec ustojí. Naše euroatlantická civilizace vyrostla na křesťanských zásadách a hodnotách. Tyto hodnoty i v dobách největších krizí, ke kterým v minulosti došlo, vždy dokázaly pomoci nalézt řešení. Z toho vyplývá i krize rodiny.

Sobor na závěr svého jednání schválil dokumenty, jejichž obsah může významně napomoci výkonné moci Ruské federace při řešení současných palčivých problémů země.

Ivan Kratochvíl, Moskva

Pílarová se těší do Moskvy

Jak před více než třiceti lety, tak i dnes další generace nadšených diváků aplaudují Evě Pilarové, stálici naší populární hudby, na koncertech nejen u nás a po Evropě, ale i v Americe a v Rusku. Ovacemi a závěrečným potleskem ve stoje byl oceněn její strhující výkon i v ukrajinském Doněcku (18. květen 2009), kde jejím koncertem ve velkém sále Filharmonie vyvrcholil festival Pražské jaro v Doněcku pořádaný Generálním konzulátem České republiky. Její repertoár, v němž nechyběla směs ruských a ukrajinských písní, podpořili klavírista Milan Dvořák, basista Vít Fi-

ala a Jiří Klapka, který celý koncert uváděl a vystoupil jako sólista i v duetu s Evou Pilarovou.

Během pobytu na Ukrajině Eva Pilarová otevřela dvě výstavy svých fotografií, poskytla mnoho rozhovorů novinářům a v televizním programu o vaření nabídla recept nejen na svou kuřecí fantazii „Pollo allegro“. Je pozoruhodné, že své vaření vtipně komentovala v ruštině. Na jinou otázku odpovídala, že se těší na příští rok, kdy si připomene padesát let na scéně a na svůj koncert v Moskvě.

PhDr. Jana Vacková

Neušlo nám

■ **Oslavy u příležitosti 140. výročí založení českých osad** u Novorossijsku proběhly ve vesnici Kirilovka. Dalšími jsou Mefodijevka, Borisovka vedle Glebovka, je tu i Varvarka na počest svaté Barbory. Na pohled se dnes ničím neliší od ruských vesnic. Pouze starší lidé mluví česky a v každé domácnosti vás určitě pohostí závinem. Někdo ho má s mákem, někdo s jablky... Místní občané bojovali i ve sboru Ludvíka Svobody. L. Růžička si vysloužil hodnost generála.

Na 12. sněmu Komory pro hospodářské styky se zeměmi SNS

19. května v Praze uvedl náměstek ministra financí T. Zídek, že Česká republika má uzavřeny dohody o hospodářské, průmyslové a vědecko-technické spolupráci s Ruskem, Ukrajinou, Kazachstánem, Uzbekistánem a Běloruskem. S Moldavskem máme meziresortní dohodu a připravuje se mezivládní dohoda s Ázerbájdžánem. Naším největším partnerem ze zemí SNS je Ruská federace, která je pro Českou republiku ze všech států světa v obratu obchodu vůbec největším obchodním partnerem. V roce 2008 dosáhl vzájemný obrat historického rekordu – činil 13 mld. dolarů, z toho náš vývoz 4 mld. a dovoz 9 mld. dolarů.

Vytvoření nové měny patří k variantám řešení ekonomické krize.

Zaznělo to na zasedání tzv. Bildebergské skupiny (informujeme o něm i na str. 5). Společná měna pro USA, Kanadu a Mexiko „amero“ by prý – podle tohoto zasedání – mohla zbavit Ameriku „dolarové bubliny“ a zároveň znehodnotit zlaté a valutové rezervy Ruska a Číny. Také na ekonomickém fóru v Petrohradě vyslovil ruský ministr financí Kudrin názor, že čínská měna jún by se mohla stát novou světovou rezervní měnou, a plnit tak stejnou úlohu, jakou nyní hraje dolar.

Petrohradskému fóru bezprostředně předcházelo 5. ekonomické fórum Rusko-EU v Bukurešti.

Ekonomika tam zaujala druhohadé místo, a účastníci v čele s bývalými ministry zahraničí Ukrajiny a ČR Tarasjukem a Karlem Schwarzenbergem znovu a znovu opakovali dobře známá klišé jako třeba snaha Ruska okupovat Gruzii anebo použít energetické zbraně pro znovurozdělení světa. Pan Schwarzenberg dokonce obvinil Moskvu ze snahy jednat metodami 19. století, kdy za silného se počítal ten, kdo měl více vojsk.

Eminentní zájem o zahraniční studenty, zejména o české, uváděli představitelé předních ruských univerzit

a vysokých škol na květnovém celosvětovém semináři představitelů absolventských vysokoškolských asociací v Moskvě. Neplacení vysokého školného mají zajistit státní a interní stipendia nabízená zahraničním studentům v Rusku. Informace má česká Asociace absolventů ruských (sovětských) vysokých škol (AAR/S/VŠ). Mailová adresa: asociace.absolventu@volny.cz.

Festival Pražské jaro v Doněcku

na Ukrajině uspořádal tamní Generální konzulát České republiky. Vyvrcholil vystoupením Evy Pilarové, které se po zařazení směsí ruských a ukrajinských písní dostalo zaslužených ovací a závěrečného potlesku ve stoje.

V centru Moskvy vznikne obdoba Hyde Parku, kde budou Rusové moci svobodně demonstrovat bez povolení úřadů.

Liberální myšlenka prezidenta Medveděva však nenalezla pochopení u místní opozice, která hovoří o vytváření „rezervace“.

Stránku připravil a redigoval Karel Dostál. Stránka je pravidelně věnována problematice východních slovanských národů.

Z nových knih

■ Osud generála dvojjazyčně

Nakladatelství Orego příjemně překvapilo: kniha **Zdeňka Opatřila Osud generála** vyšla v květnu dvojjazyčně v jednom celku, česky a rusky (rusky pod názvem **Sud'ba geněrala**), což je na českém knižním trhu nesporný unikát, i když ne zcela ojedinělý. O knize jsme podrobněji psali v květnovém čísle SV (Vítězství si přál oslavit v Praze – s. 7).

Autor i překladatelka do ruštiny, jeho žena Taťjana Sizova, ji 25. května představili v Ruském středisku vědy a kultury na veřejné prezentaci. Její účastníci se dozvěděli, že Zdeněk Opatřil na literárně zpracovaném životním příběhu generála a hrdiny Sovětského svazu **Maxima Jevsejeviče Kozyra** „kutil“ celé dva roky, když za základ svého dokumentárně pojetého díla využil několik studií a článků moravského historika profesora Vojtěcha Žampacha. Oba jsou shodou okolností krajané z Rajhradu, kde sovětský generál padl několik dní před koncem války, do níž byl jako obránce známé Brestské pevnosti vtažen od prvního dne Hitlerova vpádu do SSSR. Zdeněk Opatřil jako někdejší předseda místního národního výboru se zasloužil o to, aby Rajhrad měl důstojný památník sovětského generála. Čs. úřady pochovaly Kozyra po osvobození na rudoarmějském pohřebišti na pražských Olšanech. Jeho velice důstojný hrob ve znaku pěticípé hvězdy se symbolicky nachází v čele více než čtyř set hrobů sovětských vojáků, kteří padli na území ČR. Prezentace knihy se konala poté i v Rajhradě. (Kniha je vázaná, 272 str., 200,- Kč)

■ Trianon očima Slováků

Pod názvem **Trianonská trauma** (nakladatelství Eko-konzult) vydal slovenský historik **Július Handžarič**, šéfredaktor sesterského časopisu **Slovenská vzájemnosť**, knihu, v níž se z různých pohledů zamýšlí nad tématem, jež je velice frekventované u jižních slovenských sousedů právě jako národní trauma. I na Slovensku je toto téma živé, neboť je aktuálně zneužíváno v různých přeshraničních politických akcích některých maďarských kruhů. Čechům je naopak třeba připomenout, o čem jde: Ve versailleském paláci Grand Trianon podepsali vítězové první světové války 4. června 1920 smlouvu, která potvrdila územní ústupky maďarského státu jako jeden z důsledků prohrané války a stanovila jeho definitivní hranice se sousedními státy, tedy i nové československo-maďarské hranice.

Mimochodem – zakázala také vést v Maďarsku proti sousedním státům irendentistickou a revizionistickou politiku a propagandu. K některým autorovým tvrzením a výrokům lze mít výhrady, avšak nelze popřít, že má jako občan země sousedící s Maďarskem plné právo upozorňovat na to, že ne všechna ustanovení „Trianonu“ či jeho pozdějších dodatečných dohod jsou naplňována. Autor se nejen opírá o historii, ale klade si především za úkol vrhnout světlo na současné plány některých maďarských sil, zjevně volajících po revizi trianonské smlouvy. Jak konstatuje ve svém závěru, „dnešní státní mapa Karpatské kotliny je ustálena od roku 1918, a to na humánním principu sebeurčení a rovnoprávnosti národů“.

■ Cesty na Sibiř jako román

Martin Ryšavý (1967) jako filmový dokumentarista cestoval nejen po Vietnamu, ale i po Sibiři. Na Sibiři, ale vlastně na ruském Dálném východě, byl častěji, až ze svých vandrů napsal dvojdílný **autobiografický** román pod názvem **Cesty na Sibiř**, za který se mu dostalo 18. dubna ocenění Magnesia Littera (za prózu).

Rubriku Kultury řídí, připravila a redigovala Ivana Bažantová

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Čas nový nové chce činy!

(K 175. výročí narození Jana Nerudy)

Národní pěvec, spisovatel, novinář, básník z nejmilejších Jan NERUDA se narodil 9. července r. 1834 „do kolébky tvrdé“. Svému proletářskému původu byl vždy věren. Nerudovo vysoce pokrokové umění je zasvěcené ideálům národní i sociální svobody.

„Jsem sám z chudiny, z třídy dělnické...“ Mezi pražskou chudinou, strádající ve stínu malostranských paláců, prožil dětství.

Však kolem pýcha, pýcha – ach ta kruté hněte!

Já začal jsem do panských synků prát...

Jako čtrnáctiletý student vítá revoluční rok 1848 v naději, že bude možno říci: „Nuž konečně lidmi tedy!“ Věřil, že stovkový sen lidstva o svobodě se změní ve skutek a svoboda přijde s východní září.

Když Slovan střeží, víc se neodvážil

již nikdo rušit lidstva volný smír...

Takové přesvědčení v Nerudovi upevnilo studium slovanských jazyků na filozofii. Duch boje za uskutečnění práv českého národa a dělného lidu jej, tehdy mladého, nebojácného učitele vedl, když si vytkl vysoký cíl: působit na národní vědomí literaturou.

Zakladatel české bulharistiky

Sotva který jiný vědec a publicista přinesl a zpracoval tak obrovskou sumu poznatků k dějinám jižních Slovanů, zvláště pak Bulharů, jako **Konstantin Jireček** (1854-1918), řádný profesor historie Univerzity Karlovy, vnuk Pavla Josefa Šafaříka. Žil v Bulharsku pouze pět let, a přesto za tak krátkou dobu obohatil bulharskou kulturu nebyvalou měrou.

Už v Praze, během osvoboditelské rusko-turecké války (1877-1878), patřil k předním českým vědeckým a kulturním osobnostem, které se postavily po bok ruských vojsk na obranu bulharského národa a burcovaly odhalováním tureckých zvěstev za osvobození od pokračování a útisku balkánského slovanského národa. Jako historik se problematikou Bulharů zabýval ještě před vypuknutím války a v roce 1876 vydal tiskem svou nejvýznamnější a objemnou knihu **Dějiny národa bulharského**. Byla to první vědecká syntéza bulharských dějin napsaná česky, která v mnoha směrech překonala starší domácí práce.

Když začátkem listopadu 1879, rok po válce, přibyl jako jeden z prvních Čechů na pozvání vlády Bulharského knížectví a Východní Rumelie (Bulharsko po válce bylo rozděleno na dvě části), bylo Jirečkovi 25 let. Za toto pozvání vděčil právě své knize, která byla brzy přeložena do němčiny, ruštiny, polštiny, maďarštiny a samozřejmě, do bulharštiny. V Bulharsku začal Jireček svou misi jako hlavní tajemník Ministerstva národní osvěty, poté dokonce jako jeho ministr (1881-1882), a to na doporučení prof. Marina Drinova, předního bulharského státníka a historika. Poté se stal jedním z prvních ředitelů Národní knihovny, která byla zřízena ihned po osvobození v roce 1878. V ní zanechal trvalé stopy v instrukcích o uspořádání a organizaci a chodu knihovny.

Byl nejmladším ministrem vlády, člověkem, který vytvořil skutečné demokratické řízení výchovy a osvěty. Formuloval směry práce ministra, které jsou stále platné – každým učebním rokem se musí ministr veřejně zodpovídat ze své činnosti, z práce, kterou na ministerstvu vykonával, atd. Zvláště pozoruhodný je jeden paragraf, který by měl platit dnes i u nás: ministr musí

Pěj jen, co sluší nešťastnému lidu, stesk zoufalý a žhavou jeho bídu...

Šest knih básní, jež svým rozsahem nemají u nás obdoby – Hřbitovní kvítí, Knihy veršů, Písňe kosmické, Balady a romance, Prosté motivy a Zpěvy páteční patří k základním kamenům naší poezie. Neruda ji dává do služeb boje o novou budoucnost národa a lidstva. Nerudova lyrika vychází ze životní pravdy. Je věnovaná otci, matičce, Anně Holinové, české krajině a přírodě, milované vlasti.

...Všechno jsem oplakal, zase se osvěžil,

tebe bych, národe, tebe bych nepřežil.

Nerudův novodobý názor na svět, jeho víra v nekonečnost vesmíru a právě tak nekonečné možnosti lidského ducha je pro nás stále optimistickým poselstvím.

Až i to Slunce obrovské života květ pokryje –

jaká tam budou srdce as, jaká v nich poesie!

Jací tam krásní tvorové, jaké v nich touhy vzdorné,

jaké v jich očích myšlenky nezdolné, světooborné!

Nerudův pohled k vesmírným dálkám provází vroucí vyznání lásky k rodné zemi a víry v duševní sílu svého národa. Záleží na nás, jaká bude naše budoucnost.

sdělit základní finanční údaje o výlohách a konkretizovat je na oblastech a typech škol; jasně seznámit společnost se stavem a potřebami bulharského školství a přitom nedůvodňovat neuskutečněnou činnost nedostatkem financí.

Jireček se vášnivě oddával cestování, proputoval celé Bulharsko, setkával se s bezpočtem nejrůznějších lidí, Bulharů, Turků a ostatních národností žijících v zemi. Zamiloval si lidi, projevující se nadmíru dobrosrdečnou povahou a pohostinstvím. Bulharsko opustil v roce 1884 a vrátil se do Čech. Stále však udržoval se zemi, kterou obdivoval, písemný styk. Jen do roku 1917 si vyměnil s Bulhary na 700 dopisů, telegramů, pohlednic a dalších materiálů, ze kterých byly sestaveny dva svazky knih, jež vydala Bulharská akademie věd.

Jireček sepsal řadu významných děl, k nimž patří Dějiny Srbů, Bulharské knížectví (1891), zvláště pak 700stránkové Cesty po Bulharsku, jež vyšly v Praze roku 1888 nákladem Matice české, s nadpisem Konstantin Jireček, profesor všeobecného dějepisu na Uni-

Hudba pro duši

Festival Slovanský máj pokračoval 20. května koncertem klavíristy a skladatele Vladimíra VOLČENKA, pořádaným Českomoravskou národopisnou společností v Ruském středisku vědy a kultury v Praze. Koncert byl velkolepou fantazií na nejoblíbenější ruské písně, sestavený ze skladeb vlastních a ze skladeb ruských a sovětských skladatelů.

Romanci M. I. Glinky jako ukázkou z jeho bohaté písňové tvorby zazpíval národní umělec Tatarstánu Eduard TRESKIN. Duše lidu se ozývá z národních písní, jimiž pokračuje koncert: Step, Slavné moře – posvátný Bajkal, Gori, gori, moja zvězda...

Není obvyklé, aby při klavírním koncertu zpívalo obecenstvo. Tentokrát tomu tak bylo, když zazněla ve skvělé improvizaci melodie Moskvy májové, písně 30. let, a slavný Pochod veselých dětí, písní, které budou

Jde to, ach jde! Jen každý hled k vlastnímu dobře jádru: Bude-li každý z nás z křemene, je celý národ z kvádrů!

Jako Neruda – básník, tak i Neruda – spisovatel stojí na straně utlačených a pozvedá svůj hlas protestu proti rozdělení společnosti na pány a žebráky. Proti poněmčelým měšťákům staví čestné lidi práce, jímž jsou vlastní šlechtetné cíty, vzájemná pomoc a národní hrdost. Malostranské povídky, Arabesky, Týden v tichém domě, povídka Trhani a další Nerudova próza patří k pokladům české literatury.

Právě tak Neruda – novinář se staví do řad bojovníků za lepší svět. Jak jinak zakončit vzpomínku na něho než slovy z památného fejtonu:

„Byl 1. máj 1890... Byl to pochod mohutný, neodolatelný, jako když se hrnou vlny oceánu. Kdo přihlížel, porozuměl, co síla dělnická znamená! Síla duševní, mravní! Hlavou projela vzpomínka na Komunu, na rudé prapory. Tatáž rudá barva, která vlála nad hlavami husitů, vlaje dnes nad hlavami dělnických bojovníků za rovnost lidí – rudá barva dělnického hnutí!“

Ivana Bažantová

verzitě české. Kniha je až neuvěřitelně do nejmenších detailů utříděným cestopisem a místopisem země, jak ji dosud nikdo ještě nezpracoval, včetně až pedantických historických exkurzí, přičemž nevynechal jedinou kulturní památku. Kniha se stala neocenitelným darem Bulharům. Sám autor o své práci píše: „Co tuto podávám, je zpracování podrobných deníků, běžných poznámek, psaných dle známého pravidla cestovatelského všude hned na místě samém, i na koni i na voze. K tomu připojeno vše, cokoli jsem o jednotlivých místech a vécích vyzvěděl zajímavého i kromě popsané cesty...“

Bulhaři si dodnes prof. Jirečka váží jako jednoho ze svých buditelů. Svou vděčnost k němu vyjadřují názvem jedné ze sofijských škol jeho jménem, i dvou obcí – Jirečkovu na Jambolsku a Jireček nedaleko města Kavarny. Od roku 1893 působil Jireček na univerzitě ve Vídni, kde 10. ledna 1918 zemřel.

155. výročí narození tohoto významného představitele slovanské vzájemnosti si připomeneme 24. července.

Jiří Stano

věčně žít svoji radostnou notou a oslavou lidské práce a ducha.

Písňe Velké vlastenecké války, do jejichž provedení umělec vložil svoje srdce, byly hlavní částí koncertu. Jeho otec osvobozoval Prahu 9. května 1945. Patří mu náš vroucí dík, tak jako V. Volčenkovi za to, že k nám přijel až z Irkutsku. Písňe Svátá válka, Večer na rejdě, Moje Moskva, Skalisté hory a mnohé další jsou i nám drahé. Krásně zněl v klavírním provedení pochod Loučení Slovanky, pochod, který vyprovázel sovětská vojska v listopadu jednačtyřicátého roku na frontu a vítal je na přehlídce vítězství na témže Rudém náměstí v Moskvě v červnu roku pětáctýřicátého.

Ukázky ze skladeb S. Rachmaninova, A. Badžaňana a klavírní fantazie Moskva zlatohlavá uzavírají nezapomenutelný večer.

(I. B.)

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Deník z doby válečné (3)

Po stopách Ludvíka Svobody na jeho cestě do Buzuluku

S Deníkem z doby válečné, který si ve dnech svého exilu v Polsku a SSSR psal Ludvík Svoboda, jsme se minule rozloučili v Suzdalu, v němž našlo pár let po Mnichovu útočiště několik set mladých československých občanů odhodlaných zúčastnit se bojů za osvobození Československa (později se přesunuli opět do osady Oranky).

Nyní se od strany 121 obloukem přesuneme až do Buzuluku. Dodejme, že mezitím – ještě než Hitler vtrhl do SSSR – Svoboda třikrát cestoval z SSSR do Turecka, aby v Istanbulu navázal spolupráci čs. vojenských orgánů s orgány Rudé armády, což bylo jeho velkým úspěchem.

Zásadní událostí tehdejších čs.-sovětských jednání bylo pak 18. července 1941 podepsání čs.-sovětské dohody o vytvoření čs. ozbrojené jednotky na území SSSR, kterou Svoboda usilovně připravoval.

DO BUZULUKU PO POLACÍCH

22. listopadu 1941: Ruská vláda určila div(izního) gen(erála) Panfilova, aby s námi projednal otázku org(aniza-ce) voj(enské) jednotky v SSSR.

8. prosince: O 3. hod. zahájeno jednání s gen. Panfilovem (v Kujbyševě, kam byl Ludvík Svoboda spolu s čs. vojenskou misí ve dnech největších bojů u Moskvy evakuován – pozn. SV). Panfilov oznámil, že všechny otázky týkající se organizace naší jednotky jsou vyřízeny tak, jak jsme si přáli. Místo, kde se má naše jednotka organizovat, navrhuje Buzuluk, kam prý mám ihned odjet, abych si prohlédl ubikace.

11. prosince: V 8.44 hod. příjezd do Buzuluku (shodou okolností s polským premiérem gen. Sikorskim, který se sem přijel rozloučit s polskými vojáky, odjíždějícími z Buzuluku na Blízký východ – pozn. SV). Došel telegram z Londýna, který oznamuje, že já, pplk. Ludvík Svoboda, jsem MNO jmenován velitelem

1. smíšeného samostatného motorizovaného praporu a výcvikového střediska v SSSR a že velitel československé voj(enské) jednotky v Buzuluku.

12. prosince: Jednání s předsedou městského sovětu o ubytování československé voj(enské) jednotky v Buzuluku.

13. prosince: S pos(ádkovým) důstoj(níkem) jsem dojednal úpravu a zřízení ubikací k obýváním. Sešel jsem se s gen. Panfilovem, a požádal ho, aby skupina vel(itelského) kádru byla urychleně přesunuta z Oranek do Buzuluku.

2. prosince: Od našich lidí dochází z různých stran prosebné dopisy o zařazení do armády.

FIERLINGER: MUŽE SI KOUPIŤ OSLA...

12. ledna 1942: Žádal jsem voj(en-skou) misi a vyslanectví, aby mně zapůjčily 1 osobní auto. Pan vysl(anec) Fierlinger mé žádosti nevyhověl a poznamenal (u stolu u oběda), že si mohu koupit koně nebo osla.

14. ledna: Zahájen nábor do jednotky.

5. února: V 8.30 hod. přijela oranská skupina do Buzuluku **v počtu 92 osob**, která byla ještě týž den vystrojena. Všichni ve velmi dob(rém) fyzickém stavu.

6. března: První důst(ojnické) shromáždění. Vydány směrnice pro výcvik.

9. března: Dnešním dnem byl zahájen u jedn(otky) voj(enský) výcvik.

12. dubna: Zahájil jsem 1. podd(ústojnickou) školu – stav asi 100 žáků.

CVIČÍME DENNĚ 10 HODIN

25.-27. dubna: Výcvik jde urychleně kupředu, ovšem beze zbraně. Zájem o výcvik je stále neobyčejně velký – všichni cvičí rádi, cvičíme denně 10 hodin.

28. dubna: Dnes zahájila činnost 1. důst(ojnická) škola. Počet žáků 56. Prokázali svými schopnostmi, že mohou zastávat důstoj(nická) místa.

18. května: Zahájena stavba mostu v délce 40 m přes řeku Samarku. Most staví naše zákopnická rota na žádost města Buzuluku. (Po Říjnové revoluci byl před příchodem čs. legionářů zničen – pozn. SV.)

26. května: Dnes přijeli na mé pozvání k vojenské jednotce do Buzuluku poslanci Klement Gottwald, Kopecký Václav a Josef Krosnář.

27. května: Přednáška posl(ance) Gottwalda pro celou jednotku na téma: „Mezinárodní situace a boj československého národa o svoji svobodu“. Přednáška vysoké úrovně – uspokojila nás.

24. srpna: Všechno volné mužstvo, ženy a důstoj(níci) jednotky odchází na kolchozy, aby pomohlo kolchozníkům sklídit včas obilí.

1. září: Plk. Píka mně oznámil, že jsem byl povýšen na plukovníka.

5. září: Silné boje u Stalingradu – Rudá armáda protiútočí.

Radiogram Stalinovi

8. října: Rozhodl jsem se odeslat gen. Panfilovovi a gen. Žukovovi soukromý dopis, aby učinili vše možné, abychom 28. října 1942 mohli slavit na frontě, nebo abychom alespoň toho dne měli již zbraně.

11. října: Výnosem MNO byl jsem jmenován **zatímním velitelem československých voj(enských) jednotek v SSSR**.

22. října: Vydání zbraní. Ještě téhož dne byl zahájen techn(ický) výcvik se zbraněmi.

29. října: Proslov (člena) Stát(ní) rady p. poslance Laušmana na téma „Boj československého národa za svoji samostatnost“.

23. listopadu: Radiotelegraficky odesílá dnes Svoboda dopis do Kremlu (pozn. SV). Zní:

„Vrchní velitel Rudé armády J. V. Stalin

Moskva, Kreml.

Hlásím, že 1. prapor československé voj(enské) jednotky v SSSR dosáhl bojové pohotovosti k odchodu na frontu 9. XII. 1942 ve 24.00. Prosím,

aby byl určen den odchodu prap(oru) na frontu 10. XII. 1942.

Velitel 1. prap. plk. Svoboda.“

24. listopadu: (Odeslán obdobný telegram prezidentu a ministru obrany do Londýna s poznámkou, že „prapor je vy-cvičen velmi dobře, zdravotní stav velmi dobrý, morálně výtečný“ – pozn. SV).

2. prosince: Praporní cvičení – střet-ný boj – a střelba praporu na polní střelnici. Pan gen. Žukov byl spokojen – pochválil nás a uznal, že prapor je do pole připraven. Právil, že budeme první armáda spojenecká, která bude bojovat po boku Rudé armády.

30. LEDNA 1943 – ODJEZD NA FRONTU

4.-5. ledna 1943: Dvoudenní cvičení v lese. Přesvědčili jsme naše vojáky, že se nechá za tak silných mrazů v lese prožít delší dobu.

24. ledna: Pplk. od JUŽURVO (Južno-uralskij vojennýj okruh) – jednám o zimní výstroj. Máme dostat vše, oč jsme žádali.

25. ledna: Ve 2 hod. 45 min. dostal jsem zprávu, že 1. prapor odjede na frontu dne 29. 1. Nařízena pohotovost praporu. Žádal jsem plk. Píku, aby předal boj-jový prapor.

29. ledna: Ludvík Svoboda píše své rodině před odjezdem na frontu dopis, v němž mj. uvádí:

„Zítřka odjíždím s první československou voj. jednotkou na bojiště, abychom po boku statečné sovětské armády bojovali za osvobození našeho drahého národa. Budeme bojovat čestně a nekompromisně až do úplného vítězství.“

30. ledna 1943 odejel 1. čs. polní prapor v SSSR, jemuž velel Ludvík Svoboda, na frontu.

(Tím výběr záznamů z Deníku z doby válečné končí. Vzpomínky Ludvíka Svobody na jeho frontovou epopej z let 1943–1945 našly pokračování v knize Z Buzuluku do Prahy.)

Zpracováno redakcí SV

Neušlo nám

■ Projekt Witaj má oživit lužickou srbštinu

Lužickosrbsky mluví ve SRN již jen 60 000 lidí. V Horní Lužici je jen šest základních škol s vyučovacím jazykem lužickosrbským. Jediné lužickosrbské gymnázium je v Budyšině. V Dolní Lužici se již velmi málo mluví lužickosrbsky, a to poněkud odlišným spisovným jazykem, než je tomu na Horní Lužici.

Kupodivu někde až polovinu žáků v lužickosrbské škole tvoří děti z německých rodin, jelikož rodiče si přejí, aby jejich děti byly vícejazyčné. Oživit lužickou srbštinu má též akce Witaj, která má zprostředkovat znalosti lužické srbštiny dětem již v mateřské škole. Mnozí Lužičtí Srbové jsou optimističtí a poukazují na to, že také ve Francii došlo k oživení bretonštiny a Bretonců.

Na oblasti osídlené Lužickými Srby těžce doléhá krize již delší dobu. Mladí nemohou nalézt zaměstnání v místě svého bydliště a hledají práci v západních zemích SRN. Kolik žije Lužických Srbů dohromady i v jiných částech SRN, by mohly odhalit statistické ročenky. Avšak ve SRN statistické ročenky neuvádějí „národnost“, pouze „státní příslušnost“, takže nelze spolehlivě tvrdit, kolik je v SRN Frisů nebo Lužických Srbů.

■ Válečný zločinec s imunitou

V Záhřebu byl 10. 5. 2009 pro válečné zločiny v první instanci odsouzen Branimir Glavaš k 10 letům vězení. Ale téhož večera byl již v Bosně a Hercegovině. Mezinárodní agentury omylem sdělily, že Glavaš „utekl“. Ve skutečnosti překročil bez zábran hranice, jelikož ani chorvatská, ani bosenská policie neměly nic v rukách, aby mohly zakročit. Zatykač soud nemohl vystavit, jelikož Glavaš má imunitu jako chorvatský poslanec. Glavaš byl shledán vinným, že v Osijeku nařídil zavraždění srbských civilistů.

■ Objížděl balkánský pašalík

Na konec své několikadenní cesty po Balkánu si viceprezident USA Joe Biden užil konečně slavnostního uvítání alespoň na jednom místě: v Prištině ho vítaly 19. května metrové plakáty s nápisy „Srdečně vítáme a pěkně děkujeme“. Tisíce zvědavců již od letiště až do kosovského hlavního města Prištiny si pak rády vyslechly Bidenovo ujišťování, že „Nezávislost Kosova nelze zrušit!“

První zastávkou Bidenovy cesty byla Bosna a Hercegovina, kde za zavřenými dveřmi si promluvil Biden s premiérem Srbské republiky v Bosně Miloradem Dodikem a jeho muslimským protihráčem Harisem Siladžičem, který by nejraději posílil centralizaci v Bosně a Hercegovině. Na velice chladné přijetí narazil Biden v Srbsku: před 10 lety NATO pod vedením Washingtonu v „kosovské válce“ bombardovalo nejen civilní obyvatelstvo, čínské velvyslance v Bělehradě, ale zničením četných mostů přes Dunaj znemožnilo plavbu po mezinárodní řece Dunaj. Bidena v Bělehradě vítaly transparenty s textem jako „Nacistický vývrhel, táhní domů!“, nebo „Srbsko nikdy neuzná nezávislost Kosova“. Biden přesto prý očekává, že Srbsko uzná Kosovo jako podmínku pro integraci do EU. Diplomati USA kritizovali politiku EU na západním Balkánu. Na náznaky snížení evropských vojsk v Bosně a Hercegovině reagoval Washington návrhem, aby byl jmenován zvláštní pověřenec USA pro Balkán.

USA se jednou zachytily na Balkáně, a tak výhodnou pozici již asi nepustí.

■ Nepolapitelný Ratko Mladić

Při pátrání po údajném pobytu Ratka Mladiće prohledali vojáci Evropské unie domy dvou údajných známých obžalovaného exgenerála. Razie v Bijelině na severovýchodě Bosny byly zaměřeny na bývalého Mladićova důvěrníka a na jednoho jeho příbuzného. Soudní tribunál pro válečné zločiny předpokládá, že Mladić je schován v Bělehradě.

Sloupek připravil **Jaroslav Liška**

Napálil jsem Hitlera, zvolal Stalin

Na okraj historie paktu Molotov-Ribbentrop to prozradil ruský historik Vladimír Karpov

Před 70 lety došlo ve střední a východní Evropě k zřetězení řady složitých událostí, nad kterými si lámou lidé hlavy dodnes: byl podepsán „pakt Molotov-Ribbentrop“, Hitler 1. září 1939 vtrhl do Polska, Rudá armáda začala osvobozovat západní oblasti Běloruska a Ukrajiny, okupované od občanské války Polskem v roce 1920, atd.

Co si o těchto už vzdálených, ale stále oživovaných událostech myslí sovětský historik a spisovatel **Vladimír Karpov**, který svůj úhel pohledu vyjádřil ve své knize Generalissimus? Ostatně zalistujme si v ní...

Vše, co podnikám, je proti Rusku

Stalin, znepokojený německými válečnými přípravami na nový Drang nach Osten, hledal příležitost domluvit se na spojení s Británií a Francií, ale, jak Karpov ve zmíněné knize připomíná, vlády obou zemí přistoupily k těmto jednáním bez vážných úmyslů. Do Moskvy v srpnu 1939 poslaly sice své mise, ale bezvýznamné, které neměly kompetenci podepsat se SSSR jakoukoliv dohodu. Rozhovory s nimi začaly 12. srpna, ale už o dva dny později zkolabovaly a jednání se dostala do zcela slepé uličky.

Sovětské tajné (nepochybně) služby mezitím zjistily, že proněmecky oriento-

vané kruhy v Británii ve stejné době tajně připravovaly dohodu s Hitlerem o rozdělení sfér vlivu ve střední Evropě s cílem dát mu tak volné ruce pro jeho útok na SSSR.

Hitler jim (západním mocnostem) právě v této době prostřednictvím komisaře Ligy národů Burkhardta vzkázal: „Chci žít s Anglií v míru... **Všechno, co podnikám, je namířeno proti Rusku.**“

Není divu, že to Moskvu krajně znepokojilo.

Oklamal Polsko, chce oklamat i Rusko

Po válce byl v německých archivech nalezen záznam z důvěrné besedy, kterou měl Hitler 22. srpna 1939 se svými generály.

Karpov cituje: „**Polsko bude zničeno a osídleno Němci.**“

S Polskem měl Hitler pakt o nenapadení, a to z roku 1934. Tehdy, 22. srpna 1939, o tomto paktu řekl:

„Má smlouva s Polskem byla pouze výhrou času. Celkově řečeno, pánové, **s Ruskem se stane to, co jsem učinil s Polskem.** Po Stalinově smrti – je to těžce nemocný člověk – rozdrtíme sovětské Rusko.“

Hitler přistoupil hned k činům – v předvečer válek, které na západě Evropy připravoval – se po vzoru německo-polského paktu rozhodl dočasně „sblížit“ právě s SSSR.

Když sovětsko-britsko-francouzské jednání v Moskvě ztroskotalo, nabídl Stalinovi, že za ním pošle Ribbentropa,

kterého zplnomocnil podepsat pakt o nenapadení.

Hitler tu opět hrál o čas. Ale i Sovětský svaz měl přece stejný zájem. Navíc pakt zabránil japonské agresi proti SSSR.

Karpov: Smlouva smutně proslulá

Sám fakt podepsání smlouvy, což se stalo 23. srpna 1939, Karpov hodnotí kriticky, když o paktu poznamenává: „Smutně proslulá smlouva o nenapadení.“

Ke smlouvě byl totiž dohodnut i „doplňující protokol“, v kterém si obě mocnosti vymezily od Pobaltí až po Černé moře hranice svých zájmů, což konkrétně upřesnily zejména v další smlouvě z 28. září 1939.

Karpov proto konstatuje: „Bohužel, tuto politickou avantýru nevyškrtněš a z historie ji nevyhodíš.“

Zúženo „strategické nástupišť“

Karpov se zamýšlí, kdo koho v této politické hře přelstil: Hitler Stalina, nebo naopak. Aniž by vnikal do podrobností, konstatuje, že na Hitlerovi Sovětský svaz přece jenom nějaký čas vyhrál a mohl se připravovat k tomu, jak bude čelit německé agresi, o které vedení SSSR nepochybovalo.

Stalin měl po podepsání „paktu“ tvrdit mezi svými blízkými, že „napálil Hitlera“.

Fakt je, „příměří“ s Německem umožnilo Sovětskému svazu obnovit

sovětskou moc na západní Ukrajině a v západním Bělorusku, odkud bylo počátkem 20. let slabé sovětské Rusko vytlačeno polskou armádou. Rumunsko mu dobrovolně vrátilo dnešní Moldavsko, ukradené taktéž na úsvitu málo mocné sovětské moci. Došlo i – jak známo – na Pobaltí, které mocenská politika SSSR považovala za historickou součást předrevolučního Ruska.

Stalin tak výrazně zúžil nacistům jejich „strategické nástupišť“.

Na bleskovou válku už nezbylo sil

Přes všechny sovětské neúspěchy v prvních fázích Velké vlastenecké války právě územní změny, kterých SSSR v předvečer války na své západní hranici dosáhl, oslabil Hitlerovo nástupišť k útoku na SSSR. Karpov dodává:

„Hitler už nemohl provést svou bleskovou válku v roce 1941. Je možné říci, že to v jistém smyslu dopředu rozhodlo o tom, jak válka dopadne.“

Ano, pokračuje dále Karpov, byly i negativní stránky Stalinova postupu v letech před válkou: „Ustoupil od principů proletářského internacionalismu a šel jednat (byť to bylo jen na oko) s potenciálním nepřítelem, ale proč? V zájmu zachránny země, jejích národů, které v ní žijí. Diplomacie a politika jsou, jak dávno známo, špinavou věcí. Proč Stalin měl být puntičkářsky čistým člověkem, když musel jednat s politickými gangstery?“

(Připravila redakce SV)

Stránku redigoval Jan Ondrovčák

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Světovost, nebo pitomost?

Slovanskou vzájemnost mám předplacenu, a proto ji také nejen pravidelně dostávám, ale i čtu.

Je velice účelné a důležité, že se zde objevují články převážně o slovanství a historických událostech. Ptám se však, zdali nepomíjíme také češství a hlavně český jazyk? Nejsem žádný gramatický puritán, ale co se v posledních 10-15 letech děje s češtinou, nad tím zůstává rozum stát. Ptáte se jistě proč? Hned odpovím. Stačí se zaposlouchat do řečí různých moderátorů, ale mnohdy i vysoce postavených a „diplomovaných“ hodnostářů, poslanců, senátorů, občanů ČR. Všiml si již někdo, že „střední rod“ je zcela ignorován a opomíjen (letadla letěla, auta jely, města byly atd., atd.)? Úžasně světová!

Objaly jsme se a políbily

V květnovém čísle Slovanské vzájemnosti mne velmi zaujal článek Evy Holečkové, který pojednával o hrdinovi Sovětského svazu Maximovi Jevsejevičovi Kozyrovi, který padl 23. 4. 1945 v Rajhradě u Brna a je pohřben na Olšanech na pohřebišti, věnovaném rudoarmějčům.

Když skončila 2. světová válka v r. 1945, bylo mi 6 let. Pamatuji si velmi dobře na to, jak jsem hned ráno 9. května byla s tatínkem vítat Rudou armádu u nás na Žižkově. Od svých školních let jsem každý rok chodila na Olšanské pohřebiště ve dnech májových položit kytíčku a zapálit svíčku u společného velkého pomníku. Také jsem tam chodila se školou. Mne však vždycky přitahoval ten hrob, ohraničený pěticípou hvězdou z kamenné žuly. A tak se jednou stalo něco, co vám chci vyprávět.

Bylo to v roce 1987. Šla jsem jako každý rok, ale tentokrát už se svým 12letým synem Danem na Olšany v květnových dnech ke hrobu s kamennou hvězdou. Mému chlapci se ten hrob také vždy líbil. Když jsme přicházeli blíže, viděla jsem, že tam stojí skupina lidí. Většinou všechny delegace zůstávaly u velkého pomníku. Položila jsem na hrob

jsme i ve zkomoleninách (DVD = DÍ-VÍ-DÍ, CVD = SÍ-VÍ-DÍ, atd.). Copak to opravdu nikomu nevádí? Pokud budu správně ovládat angličtinu a budu tento jazyk správně používat, nemám se čeho bát. Budu-li však komolit řeč půl na půl, pak to rozhodně nesvědčí o mé světovosti, ale o pitomosti. Když různí zaprodanci dříve poněmčovali češtinu, čeští vědci, profesori, učitelé, ale i umělci se bouřili!! A nyní?

Umí si někdo představit řici: „Herr Oberst – platím“, nebo „pane vrchní, ich bitte, doneste mi einmal Wasser“? Není žádným divem, když krásná čtyřletá holčička na dotaz televizního moderátora, zdali má ráda zvířátka, odpoví místo hezkého českého „ANO“, „JÓ“, mám. Co vy na to,

Odznak z Doněcka, dárek od rodiny generála Kozyra. Český občan Dan Mayer má jej mezi rodinnými památkami dodnes.

kytičku šefříků a zapálili jsme s Danem svíčku a v tichosti postáli. Vtom ke mně přistoupil jeden muž a ptal se, kdo jsem, zdali jsem Ruska. Odpověděla jsem mu, že jsem Češka a že k tomu hrobu chodíme každý rok. Potom k nám přišel jiný muž, který vedl starou paní v šátku. Řekl mi, že ona se znala s rodinou Kozyrových. Velmi mě to překvapilo. Ještě mi řekl, že také přišla o muže ve válce. Nejdříve jsem jí podala ruku, ale najednou se mi to všechno promítlo v hlavě, všechno to utrpění, které tyto ženy musely prožít. Objala jsem ji a políbila. Děkovala jsem jí za statečnost všech vojáků Sovětského svazu, za to, že osvobodili moji vlast. Snažila jsem se mluvit rusky, snad mně rozu-

páni vzdělanci, profesori, učitelé, zkrátka inteligence? Líbí se vám ta hrubá vulgarita v ČT, TV NOVA, PRIMA atd.? Mně rozhodně ne a moc se divím, že mlčíte!

Domnívám se, že raději, jako paní Bohdalová a další umělci, podporují zkrslování dějin, ale i zvrhlost, brutalitu, fetišství a prolhanou propagandu než kulturnost národa, což jim zřejmě vyhovuje více a nevádí.

Jsem členem Klubu českého pohraničí, a když chceme naplňovat a prosazovat naše ústřední zvolené heslo „JEN ZÚSTANE-LI NAŠE POHRANIČÍ ČESKÉ, ZÚSTANE ČESKOU I CELÁ NAŠE VLAST!“, pak opravdu není na místě prznění naší krásné české řeči. **Karel Andráš**, Litoměřice

měla, protože se dala do pláče a také mne objala. Byl to zvláštní pocit, který jsem v tu chvíli cítila. Mluvit s někým ze SSSR, kdo prožil tuto strašnou válku.

Ostatní z té skupiny byli už mladší lidé, narození po válce. Muži tam byli se svými ženami a s dětmi. Jeden se začal bavit s mým synem, ptal se ho, zda sportuje a jaký sport dělá. Dan mu odpověděl, snažil se také mluvit rusky (učil se už 2 roky ve škole). Řekl mu, že je mladý slávista a že sportuje ve Slavii v několika sportech. Pojednou ten muž vytáhl z klopky saka odznak a daroval ho Danovi. Ještě mu řekl, že je to symbol města Doněck a oni že odtud všichni jsou. Že jsou tam velké doly a oni že pracují na šachtě v Doněcku. Byli bychom si povídali dál a dál, ale bohužel měli jsme moc málo času na větší rozhovor, a tak jsme si ani nemohli dát vzájemně adresy. Dodnes mě to mrzí. Oni tam byli s velkou skupinou ze Sovětského svazu, a tak se k nim museli připojit, když na ně volali.

Od té doby, kdykoliv přijdu na Olšany a nejen ve dnech májových, postojím déle u toho hrobu a vzpomenu si na to milé setkání. **Dana Mayerová**, Praha-Háje

Vladimír Remek
87. pozemšťan ve vesmíru
poslanec Evropského parlamentu

Remek podruhé

Možná, že v Bruselu, v Evropském parlamentu, zastupuje i nás, stoupence slovanské vzájemnosti: **ing. Vladimír Remek**, předseda Česko-ruské společnosti a kosmonaut. Do Evropanu byl zvolen poprvé v roce 2004, v letošních volbách podruhé. Nedlouho předtím rozdával autogramy v Ruském středisku vědy a kultury na večeru věnovaném Alexandrovcům. Jeden autogram dal i Slovanské vzájemnosti. Na svůj portrét tehdy pro nás napsal: „Zdravím srdečně všechny čtenáře Slovanské vzájemnosti.“ Dnes ho jménem čtenářů zdravíme i my. Blahopřejeme ke znovuzvolení a přejeme hodně úspěchů do dalšího pětiletí. (red.)

Srdečné přání Jaroslavu Weberovi

Jaroslav Weber, vydavatel Slovanské vzájemnosti a předseda její redakční rady, náhle onemocněl a nalézá se ve starostlivých rukou rodiny a lékařů. Redakční kolektiv SV mu i tímto způsobem posílá srdečné přání, aby se co nejdříve uzdravil a opět se vrátil k práci, kterou vykonával bez přestávek deset let. Tu přestávku si „vybral“ až nyní – ve svých 88 letech, k nimž jsme mu popřáli v měsíci květnu. **red.**

Opačujeme si ruštinu

Jazyk
dorozumění

mezi
národy

И. И. Шишкин, Рожь.
«Как в степи кубанской»
Слова Е.Шведова, музыка Т.Хренникова.
(Из кинофильма «Кавалер Золотой Звезды»)

Эх вы, степи, степи под Кубань-рекой,
Ехали мы с песней в полуденный зной. (= žár)
Через перекапы, по родным степям,
Девушки в дороге повстречались нам.
Обо всём казачки разузнать хотят,
Мы им отвечаем по-казапки в лад:
-Соколы летают только в облаках,
Нам в стране дорога всюду широка.
Мы напомним степи чистою водой,
Станет много краше милый край родной.
Зори золотые мы в ночи зажжём, (Заря = ranní záře)
Вас, казачки наши, за собой зовём.

Эх вы, степи, степи под Кубань-рекой,
Ехали мы с песней в полуденный зной.
Ехал, как на праздник, с нами весь народ,
На большую стройку, в трудовой поход!
Давайте вспомним: Кинокартина была снята
в послевоенные годы по роману С.Бабаевского.
Сергей Тугаринов, герой романа, освободитель
Праги, после войны возвратился на Кубань.
Руководя стройкой электростанции,
он воодушевлял людей на трудовой подвиг.
В фильме звучат ещё другие красивые песни,
как, например, «Светят миру наши огни...»
Запомните: красивый-красивее (краше),
новый-новее, большой-больше, молодой-моложе,
высокий-выше, далёкий-дальше, крепкий-крепче,
чистый-чище, долгий-дольше, глубокий-глубже.
Прочитайте и переведите: Тихон Хренников
создал, кроме песен к кинофильмам, несколько
опер, оперетту, три симфонии, концерты для
фортепьяно, для скрипки, для виолончели...

Řídí Ivana Bažantová

Blahopřejeme!

Červencovým oslavencům:

- Jan Kašpar z Rychnova n/Kněžnou se dožívá 5. července 83 let.
- František Glac z Prahy své 81. narozeniny oslaví 8. července.
- Jaroslav Dobiáš z Peček se dožívá 85 let 9. července.
- Ve Znojmě oslaví 76. narozeniny 12. července Drahoslava Nikolajejová.
- Kamila Černošáková z Prahy 6 své 82. narozeniny oslaví 20. července.
- Anna Vachůnová z Dolní Bečvy oslaví 82. narozeniny 20. července.
- JUDr. Stanislav Grospič, člen SV ČR, poslanec Parlamentu ČR, oslaví 45. narozeniny 25. července.
- Marta Minaříková z Loun se dožívá 28. července 70 let.

V srpnu slaví narozeniny tito přátelé:

- Spisovatelka a spolupracovnice našeho časopisu Dagmar Štětínová z Prahy se dožívá 3. srpna 82 let.
- Rudolf Stehlík z Prahy slaví své 76. narozeniny 5. srpna.
- Ing. Jaroslav Blažek z Loun 81. narozeniny slaví 8. srpna.
- Také 8. srpna a rovněž 81. narozeniny v Hradci Králové oslaví Kamil Kára.
- V Liberci oslaví 79. narozeniny 18. srpna Miroslav Pohorský.
- Velká přítelkyně českého lidu, Její Excellence chargée d'affaires Kuby paní Bárbara Alvaréz Montalvo své „kulaté“ narozeniny oslaví 22. srpna.
- JUDr. Zdeněk Opatřil, člen Celostátní rady SV ČR, oslaví 22. srpna 65. narozeniny.
- Miroslav Dvořák z Tábora, člen revizní komise SV ČR, oslaví 28. srpna 76 let.
- Arm. generál Miroslav Vacek, bývalý ministr obrany, se dožívá 29. srpna 73 let.
- Aktivista z Prahy 3 Heřman Beníšek oslaví 70 let 31. srpna.

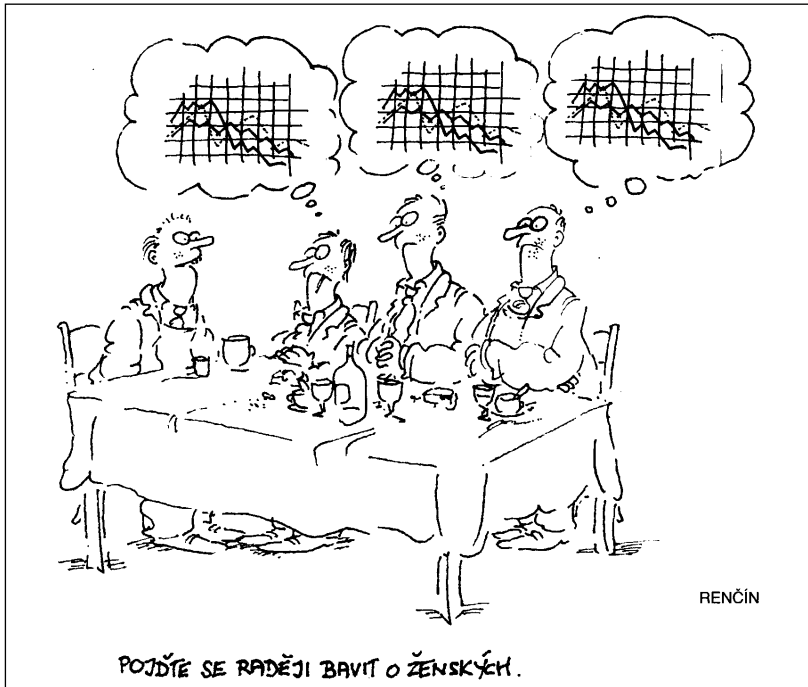
Blahopřejeme všem jmenovaným i nejmenovaným oslavencům!

U hrobu rudoarmějce Sapožnika

Delegace Oblastní rady KČP v Trutnově položila 7. května kytice vděčnosti na místo posledního odpočinku vojáka Rudé armády Ivana Petroviče Sapožnika na obecním hřbitově v Královci, okres Trutnov. Hrob byl na sklonku minulého roku finančním nákladem ObR KČP v Trutnově za aktivní pomoci a spolupráce Obecního úřadu v Královci obnoven. Psali jsme o tom již v jednom z posledních vydání naší Slovanské vzájemnosti.

Byl jedním z těch, kteří zahynuli již po skončení války. Od pamětníků a jejich potomků pouze víme, že mladý voják byl po ukončení bojů v květnu 1945 příslušníkem vzozatajského oddílu Rudé armády, disloko-

vaného v Lubawce nedaleko Královce. Konečně měl ustájený na zemědělském hospodářství v Královci, kam se z Lubawky denně s koňmi vracel. Osudného dne 30. listopadu 1945 se koně s povozem vrátili na zemědělskou usedlost sami, s mrtvým vojákem na povozu. Neznámí pachatelé, kteří ho zastřelili, patřili patrně k těm silám v česko-polském poválečném pohraničí, kteří se nesmířili s porážkou německého fašismu a vítězstvím Rudé armády a jejich spojenců ve 2. světové válce. Naše květy na jeho hrobě jsou projevem úcty k tomuto prostému vojákovu, jednomu z mnohých a znamením, že nezapomínáme. **Dr. Jaroslav Nehyba**
místopředseda ObR KČP v Trutnově

Rubriku Listárna řídí a rediguje Josef Poláček